

داده‌های نوین لیتواستراتیگرافی و بیواستراتیگرافی توالی اردویسین بالایی-سیلورین زیرین کوه بوغو، جنوب غربی کاشمر، شرق ایران مرکزی

صادق زمانی^{۱*}، واجیک هایراپطیان^۲، سید حسن حجازی^۲

^۱گروه زمین شناسی، دانشگاه آزاد خوراسگان (اصفهان) - sadegh_1986_zamani@yahoo.com

^۲گروه زمین شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان) - vachik@khuisf.ac.ir

چکیده:

بهترین برش از لایه‌های اردویسین بالایی تا سیلورین در دامنه جنوبی کوه بوغو رخنمون دارد. این برش با توجه به برونزد قدیمی‌ترین واحدهای رسوبی سازند نیور و این واقعیت که قاعده سازند نیور در دیگر برش‌های الگو در ازبک‌کوه و مرجع در کوه‌های درنجال گسله است، از نواحی مذکور متمایز می‌گردد. برای اولین بار قدیمی‌ترین واحدهای رسوبی سازند نیور و کنتاکت زیرین ناپیوسته آن با رسوبات سیلیسی کلاستیک سازند کتکویه بالایی به سن اردویسین بالایی در برش بوغو مورد شناسایی قرار گرفته است. در این بررسی مجموعاً ۱۶ گونه/زیرگونه کنودونت از رسوبات منتسب به سازند کتکویه بالایی و سازند نیور در کوه بوغو مورد شناسایی قرار گرفته در مجموع نشاندهنده زمان اردویسین بالایی (کاتین میانی)، و سیلورین (خلاندوری تا آغاز ونلوک) می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: لیتواستراتیگرافی، بیواستراتیگرافی، اردویسین، سیلورین، ایران مرکزی

مقدمه:

کوه بوغو و ارتفاعات حواشی آن در حاشیه شمالی میکروپلیت شرق ایران مرکزی قرار دارد و از حیث وجود نهشته‌های پالئوزوئیک زیرین تا میانی بسیار پر اهمیت می‌باشد. سری رسوبات سیلورین در مقطع کوه بوغو در ۲۶ کیلومتری جنوب غربی شهرستان کاشمر واقع است و بهترین راه دسترسی به برش مورد مطالعه از طریق جاده کاشمر-برداسکن-مهدی‌آباد می‌باشد (شکل ۱). به دلیل صعب‌العبور بودن منطقه، برش بوغو تاکنون چندان مورد توجه زمین‌شناسان قرار نگرفته است. اولین بار، برش بوغو و کوه فغان در قالب نقشه زمین‌شناسی کاشمر (مقیاس ۱:۲۵۰۰۰۰) توسط افتخارنژاد و همکاران (۱۹۷۶) مورد مطالعه قرار گرفت و به اشتباه تمام نهشته‌های موجود به دونین منتسب شده‌اند. طاهری و شمعیان (۲۰۰۱) با تهیه نقشه زمین‌شناسی کاشمر (مقیاس ۱:۱۰۰۰۰۰) اصلاحات عمده‌ای در زمینه تعیین سن نهشته‌های مزبور ارائه نموده‌اند؛ و اخیراً به-وسیله مطالعه به‌عمل آمده توسط قویدل سیوکی (۲۰۰۳) بر اساس آکریتارش‌ها و کریپتواسپورها، سن اردویسین زیرین تا سیلورین زیرین و میانی (خلاندوری و ونلوک) برای برش دامنه شمالی کوه بوغو تعیین شده است. بازوپایان سیلورین زیرین بدست آمده از این برش نیز بتازگی مورد مطالعه قرار گرفته است (هایراپطیان و همکاران، ۲۰۱۲).

نتایج و بحث

لیتواستراتیگرافی:

بهترین برش از لایه‌های اردویسین بالایی تا سیلورین در دامنه جنوبی کوه بوغو رخنمون دارد. برش دیگر در یال شمالی کوه بوغو، با توجه به تداخل چندین زون گسله، به‌خصوص در بخش پایینی به‌شدت گسل خورده است. در بخش زیرین برش بوغو، کنتاکت سنگ‌های آواری (شامل طبقات سیلتستون/ شیل سبز همراه با ماسه‌سنگ و میان‌لایه‌هایی از آهک‌های تانتاکولیت‌دار) با رسوبات ماسه‌سنگی تیره رنگ در قاعده به صورت واضح و ناگهانی است. پایین‌ترین افق آهکی در واحد ۱ بر اساس کنودونت‌ها در نقشه زمین‌شناسی کاشمر (۲۰۰۱) به سن خلاندوری زیرین سن‌گذاری شده است و بخش اعظم این